

УДК: 633.11:635.5:352.1

ВПЛИВ НОРМ ВИСІВУ ЗЛАКОВОГО КОМПОНЕНТУ З ОЗИМОЮ ВИКОЮ НА УРОЖАЙ ЗЕЛЕНОЇ МАСИ ТА НАСІННЯ В УМОВАХ СТЕПУ УКРАЇНИ

Латюк Г. І., кандидат с.-г. наук, доцент
Даценко В. Г., здобувач вищої освіти
Одеський державний аграрний університет

Вступ. В рішенні проблеми підвищення якості кормів велика роль належить розширенню посівів рослин багатих білком, серед яких особливе місце займає вика озима. При сівбі її з злаковими культурами значно зростає сумарний урожай кормової маси, збільшується збір протеїну з одиниці площі, поліпшується якість корму за рахунок підвищення вмісту в ньому вітамінів, амінокислот і мінеральних солей, а також поліпшується поїдання корму і перетравність поживних речовин. Як показали розрахунки, сівба злакових культур в суміші з озимою викою може дати додатково 10-12 тис. тон перетравного протеїну [1, с.154].

Мета роботи: встановити особливості формування продуктивності озимої вики залежно від норм висіву злакового компонента для отримання високого урожаю зеленої маси та насіння в умовах Степу України.

Матеріали та методи. Дослідження проводилися в 2022-2023 роках шляхом закладання польових дослідів в Білгород-Дністровському районі Одеської області. При закладанні і проведенні експерименту керувалися методикою польового дослідів [2, с.84].

Для вивчення питань програми дослідів нами був закладений польовий дослід, загальний об'єм якого склав 5 варіантів, або 20 дослідних ділянок.

Схема дослідів: Варіант 1. Вика озима – 2,5 млн./га (чистий посів); Варіант 2. Вика озима – 2,5 млн./га + озима пшениця – 1 млн./га; варіант 3. Вика озима – 2,5 млн./га + озима пшениця – 2 млн./га; Варіант 4. Вика озима – 2,5 млн./га + озима пшениця – 3 млн./га; Варіант 5. Озима пшениця – 5 млн./га (чистий посів).

Попередником в досліді була кукурудза на зелений корм. Посівна площа дослідів складала – 4 га. Облікова площа викових сумішок на зелений корм складала 40 м², а на насіння – 100 м². Ділянки дослідів розташовуються в один ярус систематично. Повторність чотирьохкратна. Дослід однофакторний. В досліді висівали сорт озимої вики Ювілейна і озимої пшениці – Нива одеська. [3, с.116]

Результати та обговорення. Встановлено, що урожай зеленої маси суміші на всіх варіантах був на 25-62 ц/га вище, ніж в чистому посіві вики і на 30-67 ц/га більше ніж в чистому посіві пшениці. Підвищені норми висіву пшеничного компонента привели до збільшення врожаю вико-пшеничної суміші і зменшенню урожаю вики в цієї суміші.

Найбільший урожай зеленої маси суміші встановлено у варіанті з нормою висіву пшениці 3,0 млн. схожих насінин на гектар 302 ц/га, а урожай зеленої маси вики в цьому варіанті був найменшим – 128 ц/га і вміст її в суміші склав 42,4 %. У варіанті з нормою висіву пшениці 1 млн. схожих насінин на гектар урожай зеленої маси суміші був на 37 ц/га або на 12,3 % менше в порівнянні з варіантом, де норма висіву пшениці була 3 млн. насінин, але урожай зеленої маси вики в цьому варіанті перевищує на 44 ц/га або 34,4 % і вміст її склав 65,1 %.

Найбільш якісний корм отримується у варіанті при нормі висіву пшениці також 3 млн. схожих насінин на гектар. Ця суміш вміщує максимальну кількість кормових одиниць (51,8 ц. к. од./га) і перетравного протеїну (6,3 ц/га). Але в цьому варіанті приходиться менша кількість перетравного протеїну на одну кормову одиницю.

В порівнянні з варіантами, де норма висіву пшениці була 1,0 і 2,0 млн. схожих насінин на гектар перевищення по урожаю кормових одиниць склало 16,9 і 7,2 %, а за перетравним протеїном це перевищення було незначне – 1,6 %. При порівнянні ж з чистим посівом вики, то тут отримано на 34,9 % більше кормових одиниць, але перетравного протеїну було на 6,0 % менше. (рис. 1).

Стосовно чистого посіву пшениці, то тут ми бачимо, що вона також значно знизила вихід кормових одиниць на 9,5 ц/га, або 18,4 % в порівнянні з варіантом, де норма висіву пшениці була 3 млн. схожих насінин на гектар.

Найбільше перетравного протеїну на одну кормову одиницю приходиться в чистому посіві вики (174,5 г), тут також було одержано більше з гектару і перетравного протеїну в порівнянні з іншими варіантами.

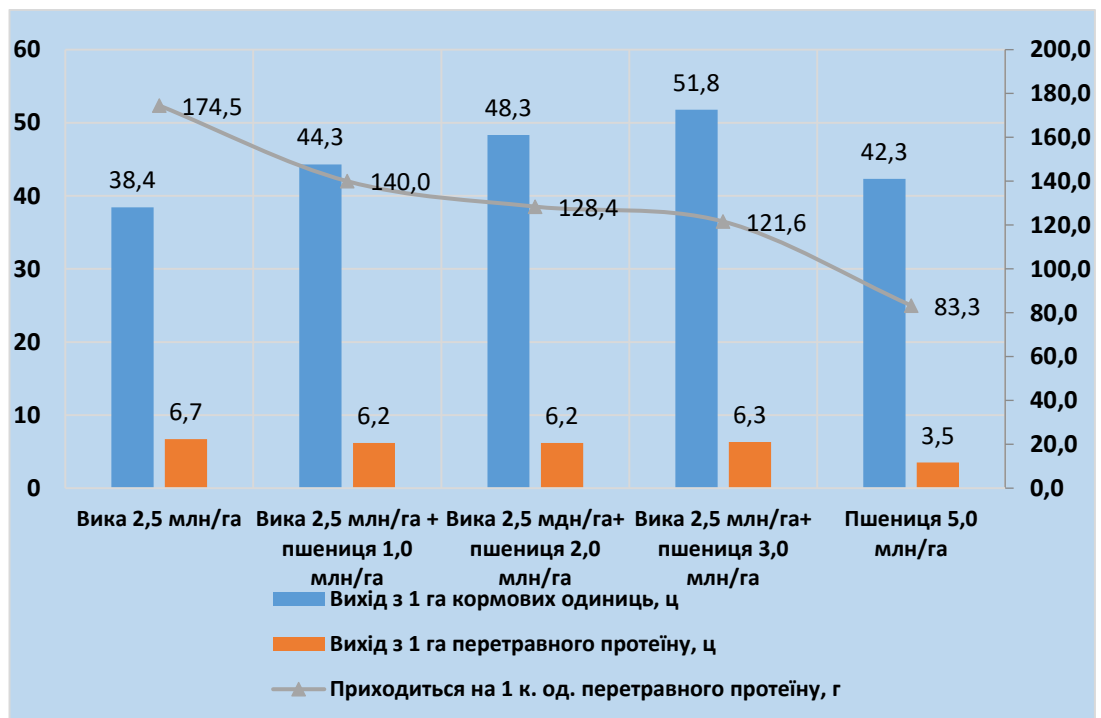

Рис. 1. Вплив норми висіву злакового компоненту на якість зеленої маси вико-пшеничної суміші

Висновки. Вирощування вико-злакових сумішей з нормою висіву 3 млн. схожих насінин на га. замість чистих посівів вики і пшениці дозволяє підвищити урожай зеленої маси на 25,8 і 28,5 %, збільшити збір кормових одиниць в зеленому кормі 1,3 і 1,2 рази.

Встановлено, що в порівнянні з чистим посівом пшениці збільшується вихід перетравного протеїну з га в 1,8 рази, а підвищується вміст протеїну в 1 кормовій одиниці в 1,5 рази.

Список використаних джерел

1. Бабич А.О. Кормові і білкові ресурси світу. Київ, 1995. 298 с.
2. Рожков А.О., Пузік В.К., Каленська С.М. та ін. Дослідна справа в агрономії: навч. посібник: у 2 кн. Кн. 1. Теоретичні аспекти дослідної справи. Х.: Майдан, 2016. 316 с.
3. Гноєвий В.І., Ільченко О.М., Гноєвий І.В., Роздайбеда Ю.О. Пріоритетні злаково-бобові сумішки на силос і зерносінаж. *Корми і кормовиробництво*. Вінниця: Ін-т кормів УААН, 2006. Вип. 57. С. 116–123.

УДК 633.853.594:631.816.1

ОСНОВНІ ЕЛЕМЕНТИ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ РІПАКУ ОЗИМОГО ТА ВПЛИВ ЇХ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ КУЛЬТУРИ В УМОВАХ ПІВНІЧНОГО СТЕПУ УКРАЇНИ

Козлова О.П., кандидат с.-г. наук, доцент

Худяков Д., аспірант

Херсонський державний аграрно-економічний університет

На півдні України ріпак озимий є культурою з потенційно високою продуктивністю, яка ефективно використовує не тільки осінні та весняні опади, а й залишки вологи попередніх культур. Але у балансі виробництва насіння олійних культур він не зайняв відповідного місця. Низька врожайність (1,2-1,4 т/га) є наслідком недостатньо опрацьованої технології його вирощування. Особливо важливого значення у формуванні високопродуктивних посівів мають такі її елементи як добрива та основний обробіток ґрунту. Застосування соломи стерньових попередників у якості органічного добрива в поєднанні з мінеральними за різних способів основного обробітку ґрунту може істотно впливати на отримання рівномірних сходів, перезимівлю, розвиток рослин, а в кінцевому результаті – врожайність насіння та економічну доцільність вирощування ріпаку озимого.

Ріпак (*Brassica napus L. var. oleifera Metzg.*) – однорічна рослина родини капустяних (*Brassicaceae*), насіння якої є сировиною для отримання рослинної